

דרכי הוראה

מסכת יומא פרק ה

משנה א'

הוציאו לו את הפך ואת המחטה, וחפו מלא חפניו, ונתנו לתוך הפך, הגדול - לפי גדלו, והקטן - לפי קטנו, וכך היתה מדתה.

נטל את המחטה בימינו ואת הפך בשמאלו.

היה מהלך בהיכל, עד שמגיע לבין שתי הפרוכות המבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים, וביניהן אמה. רבי יוסי אומר: לא היתה שם אלא פרכת אחת בלבד, שנאמר: 'והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים' (שמות כו).

החיצונה היתה פרופה מן הדרום, והפנימית מן הצפון.

מהלך ביניהן, עד שמגיע לצפון.

הגיע לצפון, הופך פניו לדרום, מהלך לשמאלו עם הפרכת עד שהוא מגיע לארון.

הגיע לארון, ונתן את המחטה בין שני הבדים, צבר את הקטרת על גבי גחלים, ונתמלא כל הבית פלו עשן. יצא ובא לו בדרך בית כניסתו, ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון, ולא היה מאריך בתפלתו, שלא להבעית את ישראל.

כדאי לחלק את המשנה לשלושה חלקים: א. מחוץ לקה"ק לפני שניכנס. ב. מעשי הכה"ג בתוך קה"ק. ג. מחוץ לקה"ק לאחר שיצא.

משנה ב'

משנטל הארון, אבן היתה שם מימות נביאים ראשונים, ושתיה היתה נקראת, גבוהה מן הארץ שלש אצבעות, ועליה היתה נותן.

במשנה שני חלקים: א. קשירת סימן זיהוי לשני השעירים. ב. וידוי שני על הפר.

משנה ג'

נטל את הדם ממי שהיה ממרס בו, נכנס למקום שנכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה: אחת, אחת ואחת, אחת ושתים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושיש, אחת ושבע.

יצא והניחו על פן הזהב שבהיכל.

במשנה שני עניינים: א. שחיטת הפר וקבלת דמו. ב. נטילת גחלים מהמזבח החיצון.

משנה ד'

הביאו לו את השעיר, שחטו וקבל במזרק את דמו.

נכנס למקום שנכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושיש, אחת ושבע.

יצא והניחו על פן השני שהיה בהיכל. רבי יהודה אומר, לא היה שם אלא כן אחד בלבד.

נטל דם הפך והניח דם השעיר, והזה ממונו על הפרכת שפנגד הארון מבחוץ, אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתפנון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה: אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע.

נטל דם השעיר והניח דם הפך, והזה ממונו על הפרכת שפנגד הארון מבחוץ, אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתפנון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה: אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע.

ערה דם הפך לתוך דם השעיר, ונתן את המלא בריקן.

במשנה שבעה הבדלים בין ההקטרה ביוה"כ להקטרה בכל יום בשנה.

תוכן ההבדלים: א. חומר המחתה. ב. כמות הגחלים. ג. משקל המחתה. ד. אורך הידית. ה. איכות הזהב. ו. כמות הקטורת.

משנה ה'

'וּיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' - זֶה מִזְבֵּחַ הַזֶּהב.

התחיל מחטא ויורד.

מהיכן הוא מתחיל? מקרן מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית, דרומית מזרחית. מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון, משם היה גומר על מזבח הפנימי. רבי אליעזר אומר, במקומו היה עומד ומחטא.

ועל פלו היה נותן מלמטה למעלה, חוץ מזו שהיתה לפניו, שעליה היה נותן מלמעלה למטה.

במשנה שני הבדלים בין הנהגת כהנים להנהגת הכה"ג.

א. מקום העליה לכבש. ב. צורת קידוש יו"ר.

משנה ו'

הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים, ושיני הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון, ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומי. אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון, ונמכרין לגננין לזבל, ומועלין בהן.

במשנה הבדל בין מספר המערכות ביוה"כ לכל יום.

משנה ז'

כל מעשה יום הכפורים האמור - על הסדר. אם הקדים מעשה לחברו, לא עשה כלום.

הקדים דם השעיר לדם הפך, ויחזור ויזה מדם השעיר לאחר דם הפך.

ואם עד שלא גמר את המתנות שבפנים נשפך הדם, יביא דם אחר ויחזור ויזה בתחלה בפנים.

וכן בהיכל, וכן במזבח הזהב, שכלו כפרה בפני עצמו.

רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק, משם הוא מתחיל.